

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет**

**ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

ПДАУ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**VII Всеукраїнська науково-практична конференція
(15 травня 2024 р.)**

м. Полтава 2024

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 8 від 29.04.2024 р.).

Редакційна колегія:

- **Безкровний О.В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва П. Г.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Бражник А. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Лега О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф., 15 травня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 350 с.

До збірника матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за дотримання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

Мамотенко Дар'я, Корнієнко Ольга, Цвілий Сергій УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ІМІДЖЕМ ТЕРИТОРІЇ	98
Мауер Діана, Дуднік Максим, Будніков Олександр ІНВЕСТИВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	101
Муренець Анна МЕТОДИ ОЦІНКИ РІВНЯ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАВІ.....	103
Нестеров Дмитро, Клименко Маргарита ЕФЕКТИВНІСТЬ ТОРГІВЛІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ КОМПАНІЯМИ	105
Опалько Вікторія, Гайдай Ганна РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	108
Остапенко Тетяна ВИРОБНИЧА СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗНИЖЕННЯ	111
Остапенко Тетяна ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	114
Парфьонова Вероніка СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	117
Петрова Марія, Токар Руслан ЄВРОПЕЙСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА..	120
Пірняк Ольга ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ	123
Похиленко Наталія ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	126
Прибега Альона ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	129
Рудич Алла СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ.	131
Симонян Емма, Нерубайська Наталія ПОТЕНЦІЙНИЙ ВПЛИВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ В КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ	135
Спринчук Наталія, Воронецька Ірина, Юдова Олена, Корнійчук Олексій, Задорожна Ірина ІНВЕСТИВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ, ЯК ФАКТОР БОРОТЬБИ З ПОСУХОЮ	138
Татарець Карина СФЕРИ УКРАНСЬКОГО БІЗНЕСУ, ЯКІ НАЙБІЛЬШЕ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ	142
Тросюк Карина ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	145

Татарець Карина Віталіївна

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

Науковий керівник: Єгорова Олена, к.е.н, доцент

СФЕРИ УКРАНСЬКОГО БІЗНЕСУ, ЯКІ НАЙБІЛЬШЕ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

Війна в Україні суттєво позначилася на вітчизняній економіці, спричинивши значні, переважно негативні, зміни в різних галузях бізнесу. За даними опитування, проведеного Світовим Банком приблизно 70% компаній стверджують, що через війну їхні доходи зменшилися вдвічі у порівнянні з 2021 роком. Ще 20% повідомили про те, що їхні бізнеси були пошкоджені внаслідок повномасштабного вторгнення. Масштаби втрат передбачувано різняться за регіонами: найбільше постраждали східні області, доходи підприємств яких скоротилися втричі, у південних областях середній спад доходів становить 60%, а на заході України – 40%. Фізичних руйнувань також найбільше зазнали підприємства, розташовані у східних регіонах – 47%, тоді як на півдні цей показник менший і становить 29% від усіх підприємств [2].

Серед бізнесів, які найбільше постраждали через війну, можна виділити декілька галузей та видів діяльності:

1. Промисловість, особливо важка промисловість: збройна агресія РФ призвела до значних руйнувань виробничих об'єктів та інфраструктури, зокрема на Донбасі. Багато підприємств були змушені припинити роботу через обстріли, втрати зв'язку та перебої у постачанні енергії та сировини. Крім того, падіння попиту на окремі види продукції (робіт, послуг), економічна нестабільність та загальна невизначеність ситуації в регіоні знизили інвестиційний інтерес до промисловості України.

2. Аграрний сектор: Україна є одним з провідних світових виробників сільськогосподарської продукції, але війна внесла значні труднощі у цей сектор. Збройний конфлікт призвів до втрат земель, зниження виробництва та складнощів у вивезенні продукції на ринки. Багато сільгосппідприємств зазнали збитків через зниження обсягів виробництва та погіршення умов для сільськогосподарських робіт.

3. Малий та середній бізнес: малий та середній бізнес у більшості випадків не має достатніх ресурсів для адаптації до складних умов воєнного конфлікту. Обмежені можливості доступу до кредитів, складнощі з постачанням сировини та товарів, а також ризик втрати бізнесу через обстріли та руйнування інфраструктури зумовлюють серйозні труднощі для цього сектору.

4. Туризм та готельний бізнес: війна призвела до зниження туристичного потоку в Україну, особливо на півдні та сході країни. Негативний імідж країни, обмежені можливості безпеки та загальна нестабільність спричинили зменшення

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

туристів. Багато закладів сфери обслуговування туристів змушені були припинити роботу або зменшити масштаби діяльності.

5. Енергетичний сектор: війна призвела до зруйнування та пошкодження енергетичної інфраструктури в окремих регіонах країни, що призвело до перебоїв у постачанні електроенергії та інших енергоресурсів. Це може вплинути на роботу енергетичних компаній, а також на вартість енергоносіїв для кінцевих споживачів.

За підрахунками KSE, в рамках проекту «Росія компенсує» збитки, завдані росіянами інфраструктурі України, перевищили 80 мільярдів доларів. Якщо взяти до уваги втрати виробництва та зайнятості, то ця цифра перевищує 1 трильйон доларів.

Підприємства, які найбільше постраждали з боку російської агресії – були повністю або значною мірою зруйновані:

1. Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча: У самостійній Україні ця металургійна фабрика була ключовим джерелом зайнятості для понад 15 тисяч мешканців Донецької області і основним постачальником тепла для житлових районів Маріуполя. Щорічний обсяг виробництва на заводі становив 3,7 мільйона тонн конвертерної сталі, 12 мільйонів тонн агломерату, понад 4,3 мільйона тонн чавуну та більше 5 мільйонів тонн готової продукції. Крім того, комбінат виступав як важливий український експортер, здійснюючи поставки продукції в США, Італію, Польщу і Туреччину.

2. «Азовсталь»: до війни на підприємстві «Азовсталь» працювало близько 10,7 тисяч мешканців Маріуполя та сусідніх містечок. Це було одне з найбільших підприємств Європи, що спеціалізується на виробництві сталі та чавуну. Крім того, воно було єдиним в Україні виробником широких залізничних колій та рейкових кріплень. У 2020 році завод експортував 4 мільйони тонн готової продукції, близько трьох чвертей з яких були направлені у 46 країн світу. Основними ринками для «Азовсталі» були Італія, Туреччина та Британія. [1].

3. Завод «Антонов», на якому працювало понад 9 тисяч працівників, був одним із двох підприємств авіаційної галузі України. Саме тут був побудований найбільший у світі вантажний літак АН-225 («Мрія»). За останні 10 років компанія випустила 12 транспортних літаків і десятки регіональних пасажирських. Починаючи з 2023 року «Антонов» планував випускати 12 літаків Ан-178 на рік [1].

4. Кременчуцький нафтопереробний завод: проєктна потужність – 18,6 млн тонн пального на рік. Підприємство мало 3 тис робочих місць у Кременчуці, забезпечувало палим місцевих аграріїв і транспортну інфраструктуру. У 2021 році завод поставив на український ринок майже 40% бензину та 14% дизпального [1].

5. Авдіївський коксохімічний завод: вперше зазнав втрат після початку воєнних дій у 2014 році, проте у 2019 році зміг вийти на довоєнний рівень виробництва – 9 300 тонн доменного коксу на добу. Максимальна потужність коксохімічного заводу становить – 6,4 млн тонн на рік, що робить його одним з

найбільших у Європі.

6. Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря» («Зоря-машпроект»), розташований у м. Миколаїв, виробляє газові турбіни та газотурбінні установки для морської сфери, устаткування для вироблення електричної і теплової енергії. «Зоря-машпроект» входить до державного концерну «Укроборонпром». У довоєнні часи близько 90% продукції підприємство продавало в Індію, В'єтнам, Туреччину та Китай [1].

Отже, війна має серйозний негативний вплив на економіку України, призводячи до значного зменшення виробництва та прибутків бізнесу в різних секторах. Бізнес-середовище в країні піддається серйозному стресу через загрозу безпеки, обмежений доступ до ресурсів та складнощі з вивезенням товарів на міжнародні ринки. Для відновлення економіки та підтримки підприємств потрібні стабільність, інвестиції та, насамперед мир, тому на даний момент часу важливим завданням для України є зусилля з відновлення економічної стабільності та підтримки підприємств, що постраждали через війну, для забезпечення сталого економічного розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Гордійчук Д. Які підприємства найбільше постраждали від російських окупантів. Список активів. *Економічна правда*, 2022. URL : <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/04/12/685601/>

2. Стельмах Т. 20% українського бізнесу зіткнулося з руйнуваннями – Світовий банк. *24 Канал.Бізнес*, 2024. URL : https://24tv.ua/business/ukrayinskiy-biznes-yak-postrazhdali-pidpriyemstva-hodi-viyni_n2473045.